

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศแล้วยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย โดยประเทศไทยมีทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นความสวยงามของธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความพิเศษเฉพาะตัวและแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

ในยุคปัจจุบัน การแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในตลาดโลกได้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมมากโดยนำมาเป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์ หรือบริการเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ซึ่งสอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) โดยมีคำถามว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคืออะไร การท่องเที่ยวแบบไหนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเทศต่าง ๆ มีนโยบายอย่างไรกับรูปแบบ การท่องเที่ยวดังกล่าว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่ง ที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขาย เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในประเทศและนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมและสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชีย การท่องเที่ยว ในลักษณะดังกล่าว เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”

ความสำคัญของการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมนั้นยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก โดยในแง่เศรษฐกิจนั้น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยในการปรับดุลการชำระเงินของประเทศ สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งนำมาสู่การจ้างงานและการสร้างอาชีพทั้งในภาคการท่องเที่ยวโดยตรง และการจ้างงานในภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชน และท้องถิ่น ซึ่งในภาพรวมแล้วจะนำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจเติบโตทางเศรษฐกิจ และความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับในด้านสังคมนั้น การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิด การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะทำให้เกิดการพัฒนาสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้ดีขึ้น รวมทั้งช่วยปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยว ในท้องถิ่นของตนนอกจากนี้การเดินทางท่องเที่ยวยังเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้แก่นักท่องเที่ยวได้นำความรู้ และประสบการณ์จากการเดินทางมาปรับใช้ในการพัฒนาชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น

กรณีประเทศไทย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญคือการท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลก โดยเฉพาะ แหล่งมรดกโลกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม คืออุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชรนั้น ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกภายใต้ชื่อ เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัย และเมืองบริวาร จากการประชุมของคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ 15 เมื่อ พ.ศ. 2535 ณ เมืองคาร์เทจ ประเทศตูนิเซีย เนื่องจากสุโขทัยและเมืองบริวารมีลักษณะตรงตามหลักเกณฑ์ในข้อที่ 1 และ 3 ดังนี้

เกณฑ์ข้อที่ 1 เป็นตัวแทนในการแสดงผลงานชิ้นเอกที่จัดทำขึ้นด้วยการสร้างสรรค์อันชาญฉลาดของมนุษย์

เกณฑ์ข้อที่ 3 เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงหลักฐานของวัฒนธรรม หรืออารยธรรมที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันหรือว่าที่สาบสูญไปแล้ว

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศตะวันออก 12 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนพื้นที่ลานตะพัก มีลักษณะผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีกำแพงเมืองสลับกับคูน้ำล้อมรอบ 3 ชั้น มีแนวเทือกเขาประทักษ์อยู่ทางด้านทิศตะวันตก ส่วนทางด้านทิศตะวันออกมีคลองแม่ลำพันไหลผ่าน ซึ่งจะไหลไปลงสู่แม่น้ำยมที่อยู่ห่างออกไปประมาณ 12 กิโลเมตร

กรมศิลปากร ได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานเมืองเก่าสุโขทัย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2478 ต่อมาในปีพุทธศักราช 2502 ได้ประกาศเขตโบราณสถานเนื้อที่ 2,050 ไร่ ต่อมาในปีพุทธศักราช 2518 ได้ประกาศเขตเพิ่มเติมเป็นเนื้อที่ทั้งสิ้น 43,750 ไร่ หรือประมาณ 70 ตารางกิโลเมตร

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตั้งอยู่ที่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีระยะห่างจากอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไปทางทิศเหนือประมาณ 60 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนที่ราบเชิงเขาริมแม่น้ำยมทางฝั่งตะวันตก ลักษณะผังเมืองเป็นรูปหลายเหลี่ยมโค้งตามลำน้ำ มีกำแพงเมืองและคูเมืองล้อมรอบ กรมศิลปากร ได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานเมืองศรีสัชนาลัย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2478 และต่อมาในปีพุทธศักราช 2531 ได้ประกาศเขตโบราณสถานเนื้อที่ 28,217 ไร่ หรือ 45.14 ตารางกิโลเมตร

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร มีระยะห่างจากอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยไปทางทิศใต้ประมาณ 70 กิโลเมตร อยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง ลักษณะผังเมืองเป็นรูปคล้ายสี่เหลี่ยมคางหมูวางแนวยาวขนานกับลำน้ำปิง มีกำแพงเมืองและคูเมืองล้อมรอบกรมศิลปากร ได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานเมืองกำแพงเพชร ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2478 และต่อมาในปีพุทธศักราช 2511 ได้ประกาศเขตโบราณสถานเนื้อที่ 2,114 ไร่ หรือประมาณ 3.4 ตารางกิโลเมตร

อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ได้จดทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก ภายใต้ชื่อ “นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองบริวาร” ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ 15 เมื่อปี พ.ศ. 2534 ที่เมืองคาร์เทจ ประเทศตูนิเซีย ด้วยข้อกำหนดและหลักเกณฑ์พิจารณาให้เป็นมรดกโลก กล่าวคือ เป็นสิ่งที่ยืนยันถึงหลักฐานของวัฒนธรรมหรืออารยธรรมที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันหรือว่าที่สาบสูญไปแล้ว

ในพื้นที่มรดกโลกทางวัฒนธรรมทั้ง 2 แห่งนี้ ไม่เพียงแต่คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานเท่านั้น แต่ยังมีคุณค่าทางภูมิปัญญาที่ยังคงปรากฏควบคู่ไปอีกด้วย โดยเฉพาะภูมิปัญญาด้านอาหารท้องถิ่น สำหรับภูมิปัญญานั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้มีการแบ่งสาขาและประเภทของภูมิปัญญาไว้ดังนี้

1. สาขาเกษตรกรรม
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
3. สาขาแพทย์แผนไทย
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ
7. สาขาศิลปกรรม
8. สาขาการจัดการองค์กร
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม
10. สาขาศาสนาและประเพณี
11. สาขาการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2534) ได้แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาด้านการเกษตรกรรม
2. ภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจ
3. ภูมิปัญญาด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ
4. ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาหมู่บ้าน
5. ภูมิปัญญาด้านศิลปะ
6. ภูมิปัญญาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
7. ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม

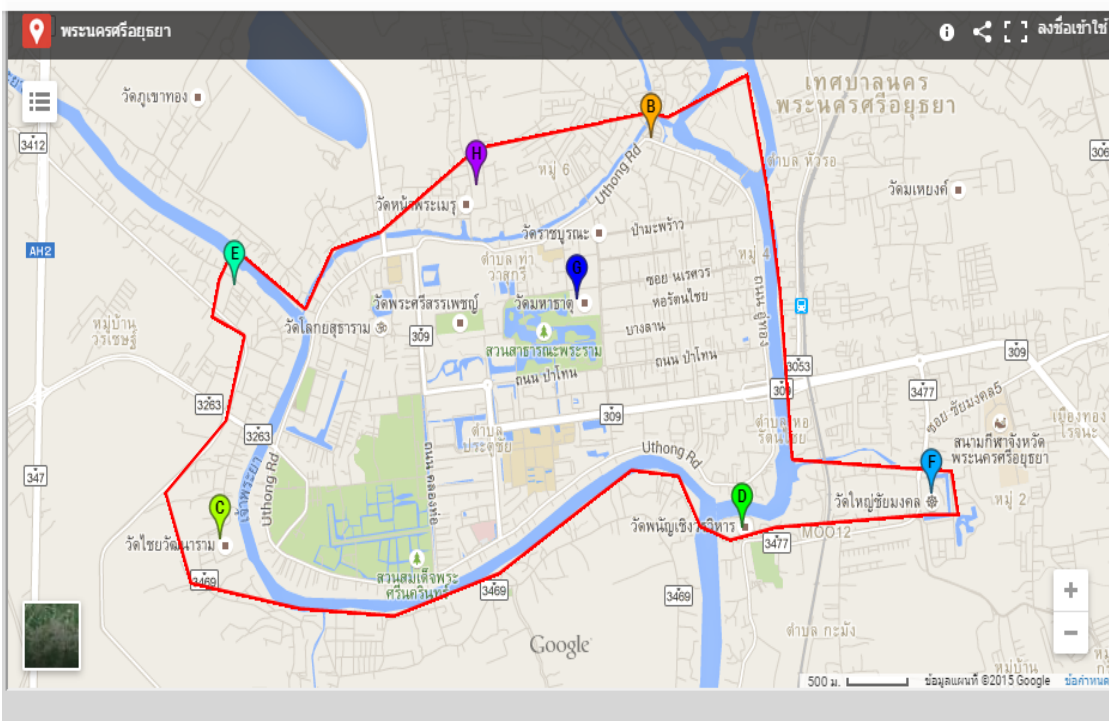
ประกอบปีนรัฐบาลได้ประกาศให้เป็นปีการท่องเที่ยววิถีไทย โดยอนุมัติให้ปี 2558 เป็นปีท่องเที่ยววิถีไทย (2015 Discover Thainess) และเป็นวาระแห่งชาติ คำว่า “วิถีไทย” ในบริบทของการท่องเที่ยว มีความหมายที่ครอบคลุมทุกอย่างของความเป็นไทย ตั้งแต่เรื่องนิสัยใจคอ อาหารการกิน วัฒนธรรมประเพณี ความเป็นอยู่ หรือความเชื่อที่สืบทอดกันมาจนเป็นมรดกล้ำค่า ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาคือต้นทุนของความเป็นไทยที่ไม่เหมือนใคร สามารถนำต้นทุนนี้มาสร้างเป็นประสบการณ์ที่น่าจดจำให้แก่นักท่องเที่ยว ทำให้เมืองไทยมีจุดขาย มีความโดดเด่น และมีความแตกต่างจากประเทศใด ๆ ในโลก (www.cabinet.soc.th)

จากนโยบายรัฐบาลมีความต้องการที่จะให้ปี 2558 เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย” (2015 Discover Thainess) เพื่อเป็นการสร้างความรับรู้ถึงภาพลักษณ์ด้านบวกจากความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ความรัก ความสามัคคี ความปลอดภัยและมิตรไมตรีของคนไทย โดยเฉพาะความสุข ความรื่นเริง ความเป็นอยู่แบบไทยที่พบเห็นได้ทุกถิ่นทั่วไทย ที่เชื่อมโยงความรู้สึกของนักท่องเที่ยวให้เข้าถึงวิถีไทย เป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนุกสนานและเปิดประสบการณ์ใหม่ของชาวต่างชาติ ให้ได้เข้ามาเรียนรู้และสัมผัสเอกลักษณ์ วิถีความเป็นอยู่แบบไทย ๆ โดยเฉพาะวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นที่สะท้อนถึงภูมิปัญญา และเป็นเหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้นอาหารของท้องถิ่นหรืออาหาร

พื้นบ้าน เป็นของรับประทานที่มีในท้องถิ่น หรือรับประทานกันเฉพาะท้องถิ่น เป็นอาหารที่สะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะในท้องถิ่นนั้น ประกอบกับปัจจุบัน นักท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจในรูปแบบวิถีชีวิตวัฒนธรรมการบริโภคควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนั้นการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการเรียนรู้ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นนอกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และนำไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาคอาเซียนแล้ว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไปสำหรับประเทศไทยแล้ว การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้และการจ้างงานให้กับประเทศเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามท่ามกลางการแข่งขันของตลาดการท่องเที่ยวที่สูงขึ้น กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงได้รับความสนใจเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นมีความพิเศษตรงที่นักท่องเที่ยวจะเน้นที่การศึกษาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สถานที่ดังกล่าวจะมีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าทางสังคม โดยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดีดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือ ขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งนอกเหนือจากสถานที่แล้ว อาหารที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นยังสามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน และการท่องเที่ยวควบคู่กันไปได้อีกด้วย

อาหารถูกมองว่าเป็น “ตัวแทนที่จะนำเสนอสังคมและรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคมนั้น” (Kasper, 1986; Hall et al, 2003) ซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมทั้งอดีตและปัจจุบัน (Boniface, 2003) โดยทำให้เกิดรูปแบบของการท่องเที่ยวใหม่ที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร” (Gastronomic tourism) คือ การผสมผสานของธรรมชาติของพื้นที่ วัฒนธรรม การบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก การเป็นเจ้าของที่ดี และเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ซึ่งรวมเป็นประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้จากแห่งนั้น โดยเฉพาะการสามารถสัมผัสทั้งการลิ้มลองอาหาร การเรียนรู้ กระบวนการประกอบ เป็นต้น เป็นการเพิ่มมูลค่าและแก่ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว (Rand & Hearth, 2006; Suanpang, 2015a, Suanpang, 2015b, Suanpang, 2015c,)

สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ จิราณัฐ โสภากและคณะ (2558) เรื่อง การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารในภูมิภาคอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า ได้พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวจำนวน 7 เส้นทางใน 7 ประเทศ โดยในประเทศไทยได้พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยมีเส้นทางท่องเที่ยว ดังนี้ เข้า-รับประทานอาหารเช้า (ตลาดหัวรอ) -> วัดไชยวัฒนาราม -> วัดพนัญเชิงวรวิหาร -> ตลาดน้ำกรุงเก่าวัดท่าการ้อง -> เที่ยวรับประทานอาหารเช้า กว๊านเตยเรือ -> บ่ายวัดใหญ่ชัยมงคล -> วัดมหาธาตุ -> วัดมงคลบพิตร + ชี้อ่าง -> เย็นรับประทานอาหารเย็น (แกงเขียวหวาน ต้มยำกุ้ง กุ้งแม่น้ำเผา) ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวยังไม่ได้ทำการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย

รับประทานอาหารเช้า

วัดไชยวัดนาราม

วัดพนัญเชิงวรวิหาร

 ตลาดน้ำกรุงเก่าวัดท่า
 การ้อง

 รับประทานอาหาร
 เย็น (ท้ายเต๊นท์วัดเจ้า)

ภาพที่ 1.1 เส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากงานวิจัย เรื่อง การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารในภูมิภาคอาเซียน
 ที่มา: พรรณี สวนเพลง และคณะ (2558)

จากเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยววิถีไทย เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย-กำแพงเพชรและพระนครศรีอยุธยา) เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างเส้นทางในเมืองมรดกโลกทั้งสองแห่งของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย-กำแพงเพชร พระนครศรีอยุธยา)

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยววิถีไทยในเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรมในเขตจังหวัดสุโขทัย-กำแพงเพชร และพระนครศรีอยุธยา โดยมีการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ บริบทของพื้นที่ทางกายภาพ สำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น วัฒนธรรม วิถีชีวิต ชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ตารางที่ 1.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการดำเนินการวิจัย

พื้นที่	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
1. จังหวัดสุโขทัย	อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น
2. จังหวัดกำแพงเพชร	อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น
3. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	อุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการดำเนินการวิจัย 12 เดือน

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

การท่องเที่ยววิถีไทย (Thainess tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการสัมผัสประสบการณ์เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมและความเป็นไทย

การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร (Gastronomic tourism) หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวเฉพาะ หรือการท่องเที่ยวทางเลือก ซึ่งเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์การเรียนรู้เรียนรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมการกิน การปรุงอาหาร ตลอดจนไปถึงผลิตภัณฑ์ทางอาหาร วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับอาหาร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) หมายถึง กระบวนการทางภูมิปัญญาเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น และเป็นผลจากการสั่งสมประสบการณ์ของคน มีการสืบทอดความรู้ รวมถึงวัฒนธรรมชุมชน เศรษฐกิจ เทคโนโลยีการผลิต และการพึ่งพาตนเอง

ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น (The wisdom of local food) หมายถึง อาหารที่ประชาชนบริโภคในชีวิตประจำวัน โดยอาศัยเครื่องปรุงจากแหล่งธรรมชาติในท้องถิ่น นำมาปรุงเป็นอาหารตามวิธีที่สืบทอดภายในวัฒนธรรมเดียวกัน

เมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (Cultural World heritage) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย และกำแพงเพชร พระนครศรีอยุธยา

เส้นทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น หมายถึง การเดินทางไปท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจตามสถานที่และแหล่งท่องเที่ยวที่นิยม มีการพักผ่อนรับประทานอาหาร รวมถึงการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านวิชาการ

1) ได้เส้นทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร พระนครศรีอยุธยา) ที่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปต่อยอดเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเทศไทยให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

2) นักศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อใช้ในการศึกษา ตลอดจนสามารถวิจัยต่อยอดองค์ความรู้ต่อไปได้

2. ด้านสังคมและชุมชน

สังคมและชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและให้ความรู้กับชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังเป็นการสร้างรายได้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ

3. หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สุโขทัย และกำแพงเพชร

- โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สุโขทัย และกำแพงเพชร
- บริษัทนำเที่ยว ได้เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
- มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา
- สมาคมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช)